ISTORIA ILUSTRATĂ A ROCKULUI

SUSANA MONTEAGUDO

LUIS DEMANO

Traducere din limba spaniolă de Ioana Andreea Tudose

Editura Paralela 45

Redactare: Maria-Magdalena Trandafir
Corectură: Anda Marin
Tehnoredactare & DTP: Monica Bîrlodeanu
Pregătire de tipar: Marius Badea

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MONTEAGUDO, SUSANA
Istoria ilustrată a rockului / Susana Monteagudo, Luis Demano ; trad. din limba spaniolă de Ioana Andreea Tudose. - Pitești : Paralela 45, 2023
ISBN 978-973-47-3992-9

I. Demano, Luis
II. Tudose, Ioana Andreea (trad.)

78

Originally published by Litera Libros Calle Sant Josep 45, 46550 Albuixech, Spain
Under the title „Historia Ilustrada del Rock“
Copyright © 2018 Litera Libros
Copyright © 2018 Susana Monteagudo (text) and Luis Demano (illustrations)
All rights reserved.

Copyright © Editura Paralela 45, 2023
Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparalela45.ro

HEY! HO! LET'S GO!

6 ANII ’50

8 ANII ’60

10 ANII ’70

12 ANII ’80

14 ANII ’90

16 SECOLUL XXI

18 GENURI MUZICALE

20 MELODII

22 ALBUME

24 TRUPA

26 GRUPUL

28 FEMEILE ȘI ROCKUL

30 FESTIVALURI

32 IDEILE ȘI ROCKUL

34 PROGRESE ÎN TEHNOLOGIE

36 SUPORTURI AUDIO

38 MIJLOACE DE COMUNICARE

40 CASE DE DISCURI

42 MORȚI PREA TINERI

ANII ’50

Rockul nu s-a născut într-o zi anume. Și nici nu a fost inventat de o singură persoană. A apărut în America de Nord, dintr-o combinație de sonorități diferite, printre care blues, jazz, country sau rhythm and blues. În anii 1950, unii muzicieni au amestecat aceste genuri fără să conștientizeze că noul ritm avea să provoace o adevărată revoluție. Și, cum se întâmplă cu tot ce este nou, nu a fost bine primit de către toți. Unora li se părea că e o muzică satanică, fără niciun respect pentru autoritate și care amenința ordinea stabilită, însă pentru mulți tineri rock-and-rollul exprima dorința lor de revoltă și de libertate. Nu voiau să fie ca părinții lor, își doreau să fie diferiți.

Jerry Lee Lewis

Pianistul neîmblânzit și agresiv al rock-and-rollului. Se zice că la unul dintre concertele sale a dat foc pianului ca să șocheze publicul și să întrerupă următoarea reprezentație. În timp ce părăsea scena, i-a strigat lui Chuck Berry: „Bate asta!“.

Little Richard

Cu al său strigăt „A-uan-ba buluba balam bambu“, Little Richard a mai pus o pietricică la temelia rock-and-rollului. Năvalnica piesă „Tutti Frutti“ (1955) l-a plasat în rândul pionierilor acestui gen.

Elvis Presley

Cu „regele rock-and-rollului“ s-a declanșat și fenomenul fanilor entuziaști (fandom). Oamenii îl adorau. Nu-și compunea el melodiile, dar era un interpret fantastic. Băiatul talentat care avea un stil aparte de a-și mișca șoldurile a murit în 1977, la 42 de ani, o știre pe care unii fani nu au crezut-o niciodată.

ANII ’70

În anii ’70, totul avea să se complice. Rockul se extinsese deja la nivelul întregii planete și începuseră să apară noi genuri, care se voiau diferite de ceea ce exista în acel moment. Astfel a luat naștere glam rockul, care se distanța de excesele psihedelice, aducând un sunet proaspăt, instaurând o estetică a ținutelor androgine, a machiajelor și a sclipiciului. De asemenea, s-au făcut și primii pași spre heavy metal, prin intermediul trupelor care disprețuiau rockul mai blând și optau, în schimb, pentru intensitate și volum. La mijlocul deceniului asistam la apariția muzicii electronice, când a sosit și revoluția punk, care, neacceptând aspectul mai comercial al rockului, își proclama ideile antisistem printr-un sunet distorsionat și un ritm accelerat. Și, după asta, a izbucnit un nou val muzical.

Blondie

Această formație a reprezentat o altă punte de trecere de la punk la noul val. Având-o în centru pe emblematica solistă **Debbie Harry**, ei s-au făcut imediat remarcați pe agitata scenă a New Yorkului. Au îmbrățișat melodiile calde ale populului anilor ’60 și ritmurile dansante ale muzicii disco. Albumul *Parallel Lines* i-a propulsat în lumina reflectoarelor în 1978.

David Bowie

Când Bowie și-a creat, în 1971, personajul Ziggy Stardust, un star rock extraterestru, s-a născut un mit glam rock. A știut să evolueze ca puțini alții în cariera sa de peste 50 de ani. A fost mereu înaintea vremurilor sale. Folk psihedelic, soul, funk, new wave, muzică electronică... David Bowie nu și-a dorit niciodată să sune învechit.

Bob Marley

Ritmurile reggae jamaicane au devenit populare prin intermediul figurii lui Bob Marley și a trupei sale trainice, **The Wailers.** A murit în 1981, la vârsta de 36 de ani, devenind o legendă a mișcării spirituale Rastafari (Rasta) și un idol muzical.

Led Zeppelin

Precursori ai genului heavy metal grație sunetului lor puternic și ritmurilor neobișnuite. Au cunoscut succesul în anii ’70, în parte prin bine-cunoscuta „Stairway to Heaven“ (1971). În versurile lor există trimiteri la mitologia scandinavă sau la opera scriitorului J.R.R. Tolkien, dar s-a zvonit și faptul că unele piese ar conține mesaje satanice.

ANII ’90

La începutul anilor ’90, grunge-ul a cucerit lumea cu piese care alternau între gălăgie și liniște. Dar succesul său a fost de scurtă durată, căci atenția s-a îndreptat dinspre Seattle către Londra, care trecea printr-o nouă invazie britanică, Britpop, fără să aibă parte de același rezultat. Apoi totul s-a complicat: genurile s-au unit și denumirile s-au înmulțit. Rockul de pe scenele underground se va numi indie, iar cel alternativ, cu origini country, americana. Punkul a continuat să trăiască prin descendentul său post-hardcore, iar muzica electronică a luat forme noi, de exemplu, elegantul trip-hop sau big beatul dansant. Muzica heavy metal a triumfat cu derivații săi, thrash metal și nu metal, iar experimentarea a continuat cu propuneri, printre care și post-rockul. La sfârșitul acestui deceniu, rockul clasic al chitarelor și al refrenelor pare să fi dispărut, dar nu pentru mult timp.

PJ Harvey

S-a dezlănțuit în anii ’90 cu un sunet distorsionat și o voce tulburătoare. PJ Harvey nu a încetat să se reinventeze, abordând deopotrivă blues-ul, punkul, muzica pop și cea clasică. Versurile ei reflectă numeroase frământări personale: mesaje feministe puternice, critici politice și probleme sociale, precum îmburghezirea.

Wilco

Unul dintre cei mai mari exponenți ai genului americana sau country alternativ. Sunetul celor de la Wilco a evoluat încontinuu, cochetând cu experimentalul, motiv pentru care presa i-a supranumit „Radiohead american“. Formația, avându-l drept lider pe **Jeff Tweedy**, a introdus în muzica sa note de psihedelic, soul, muzică electronică și power pop. Fanii săi au adorat această schimbare abilă.

Beck

Acest artist greu de încadrat și care nu cunoaște nicio limită a devenit celebru cu amuzantul „Loser“ (1994), o piesă în care lua în derâdere propria lui lipsă de talent în a face rap. A schimbat și a alternat diferite aspecte: de la colajul sonor dansant, influențat de hip-hopul vesel, la folkul intimist.

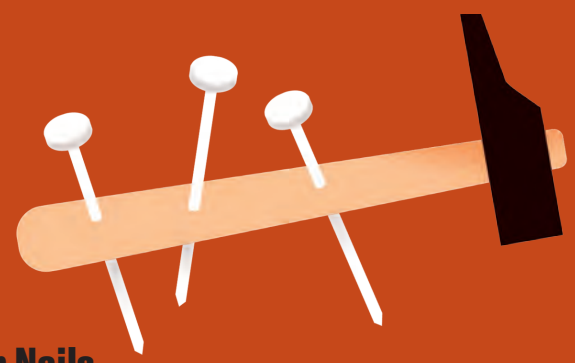

Nine Inch Nails

În perioada anilor ’90, americanii de la Nine Inch Nails și-au popularizat rockul industrial cu sunete electrice dure și chitare puternice. Formația a apărut ca un proiect personal al lui **Trent Reznor** (cântăreț, compozitor, producător și poliinstrumentist), singurul membru stabil al acesteia.

Muzica este clasificată în genuri pe baza unor caracteristici: melodie, ritm, voce, instrumente folosite, vestimentația interpreților etc. De-a lungul istoriei rockului, genurile deja existente s-au tot amestecat, dar au fost adăugate și elemente noi, care au condus astfel la apariția unei multitudini de alte genuri. Așa au apărut rockul progresiv, post-punkul, post-rockul, emocore, thrash metalul... și multe altele. Spunem, de exemplu, că o formație cântă punk atunci când respectă caracteristicile acestui gen, cu toate că e ceva obișnuit să prezinte și alte influențe. Fiecare formație/artist are nota sa personală și, de aceea, adesea este dificil să le pui etichete.

GENURI MUZICALE

Soul

O contribuție importantă la nașterea muzicii soul au avut-o stiluri precum rhythm and blues și gospel. Este un stil cu rădăcini afro-americane, în care vocea – atât cea principală, cât și cea a corului – este foarte importantă. De obicei sunt folosite, printre altele, instrumente de suflat, precum saxofonul și trompeta.

Rădăcinile: rhythm and blues, country și folk

Rock-and-rollul a apărut din combinația de genuri deja existente, în special din rhythm and blues-ul afro-american, care combina elemente de blues, jazz, gospel, dar și elemente din muzica tradițională a albilor, precum country sau folk.

Rock

Acesta este numele dat muzicii apărute din rock-and-rollul anilor ’50, care folosea doar câteva acorduri, dar care avea melodii memorabile, ca în cazul blues-ului, dar cu un ritm mai rapid. Instrumentul principal este chitara electrică. Rockul reprezintă un gen foarte vast, iar printre multiplele derivate ale sale amintim câteva: rockabilly, garage rock, rock psihedelic, rock progresiv, glam rock, hard rock, heavy metal, punk, rock alternativ, noise, grunge și post-rock.

Pop

Pop este prescurtarea de la „popular“. Muzica pop nu e ușor de caracterizat. Originile sale se regăsesc în invazia britanică a anilor ’60. Termenul a fost utilizat apoi pentru a defini un gen mai blând decât rockul, asemănător pieselor comerciale cu o structură simplă, destinate unui public tânăr. Muzica pop nu obișnuiește să inoveze. Ea folosește elemente ale unor stiluri deja asimilate (rock, soul, gospel, country, electronică, rap etc.) pentru a obține un produs atractiv.

ALBUME

În primii ani ai rockului, un album reprezenta un disc de vinil pe care încăpeau aproximativ 22 de minute de muzică gravată pe fiecare dintre cele două părți. Aceste LP-uri (LP's în engleză, prescurtarea de la long play) au fost, la început, compilații ale unor single-uri lansate anterior, dar, în scurt timp, unii artiști au ajuns să le conceapă ca pe un ansamblu tot mai bine gândit, care să spună o poveste prin intermediul melodiilor, să găsească o temă comună pentru piesele de pe disc ori să se remarce prin design. În prezent, formatul fizic (vinil, casetă și CD) se folosește mai puțin, iar albumele se publică mai mult pe platforme de streaming.

Pet Sounds, The Beach Boys. 1966

Brian Wilson, compozitorul principal al formației The Beach Boys, a vrut să realizeze un album experimental și a introdus mandolină, acordeon, clavicord, theremin, chiar și sunete de tren sau lătraturi.

Highway 61 Revisited, Bob Dylan. 1965

Deși a reprezentat una dintre figurile cele mai importante ale folkului, Bod Dylan a schimbat sunetele acustice cu rockul chitarelor electrice. Acest album a fost primul pe care l-a înregistrat în întregime alături de o trupă.

The Velvet Underground & Nico, The Velvet Underground. 1967

Nu a avut impact pe moment, însă acest album revoluționar a influențat enorm generațiile următoare. Coperta, pe care apărea un platan, a fost ilustrată de artistul pop Andy Warhol.

Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band, The Beatles. 1967

Un album inovator datorită rockului psihedelic, tehnicilor de înregistrare și designului copertei. Membrii grupului The Beatles erau sătui de faimă și au vrut să se joace cu ideea că reprezintă o formație diferită, de acolo și titlul discului.

Autobahn, Kraftwerk. 1974

Unul dintre primele albume care au explorat posibilitățile muzicii electronice. Folosind sintetizatoare și instrumente tradiționale, germanii au pătruns într-o călătorie imaginară cu mașina, pe o autostradă futuristă.

IDEILE ȘI ROCKUL

Versurile în muzica rock nu vorbesc doar despre băieți, fete, diversitate, iubiri și suferințe, ci și despre chestiuni politice, probleme sociale și alte aspecte, din dorința de a face lumea mai bună. De-a lungul istoriei, numeroși artiști au condamnat diferite inegalități și nedreptăți prin intermediul pieselor lor. Astfel, teme ca rasismul, feminismul, pacifismul sau capitalismul s-au transformat în imnuri pentru diverse lupte. Odată cu expansiunea sa, în anii '50, rockul a reușit să mobilizeze masele prin mesajele și ideile pe care le-a promovat.

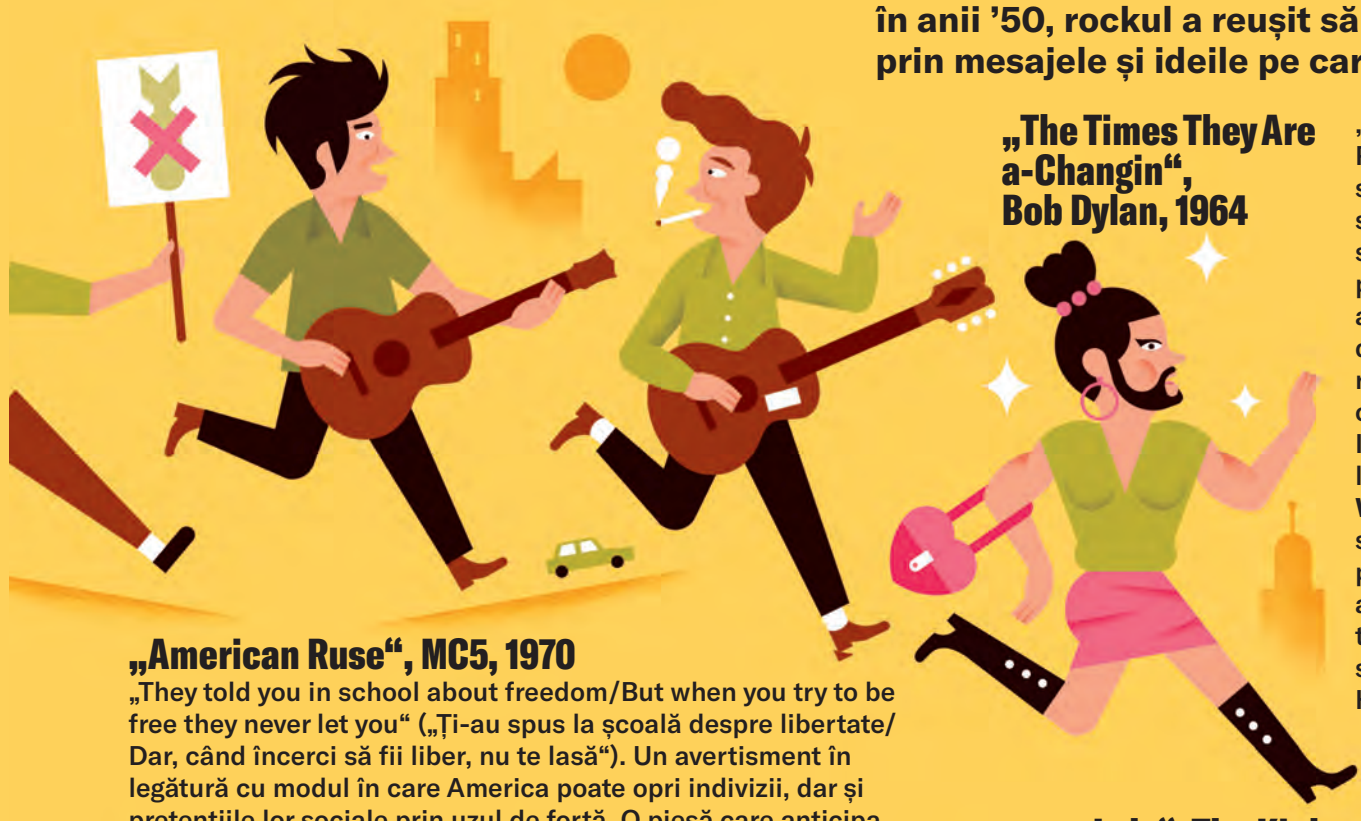

„American Ruse", MC5, 1970

„They told you in school about freedom/But when you try to be free they never let you" („Ți-au spus la școală despre libertate/Dar, când încerci să fii liber, nu te lasă"). Un avertisment în legătură cu modul în care America poate opri indivizii, dar și pretențiile lor sociale prin uzul de forță. O piesă care anticipa explozia punkului de peste câțiva ani.

„The Times They Are a-Changin", Bob Dylan, 1964

„Come senators, congressmen/Please heed the call/Don't stand in the doorway" („Veniți, senatori, congresmeni/Vă rog să ascultați apelul/Nu stați în prag"). Forța de nestăpânit a dorinței de schimbare și de a face lumea mai bună se regăsește în această piesă compusă de Bob Dylan. Influențat de un alt cantautor, la fel de implicat, al anilor '30, **Woody Guthrie**, Dylan a vrut să pună pe versuri și muzică protestele care aveau loc în anii '60. Alte piese pe aceeași temă sunt „Blowin' in the Wind" sau „The Lonesome Death of Hattie Carroll".

„Lola", The Kinks, 1970

„Girls will be boys and boys will be girls/It's a mixed up, muddled up, shook up world,/Except for Lola" („Fetele vor fi băieți și băieții vor fi fete/Este o lume amestecată, încurcată, zdruncinată,/Mai puțin pentru Lola mea"). The Kinks au tratat cu naturalețe și afecțiune problema persoanelor transgender în „Lola", făcând astfel vizibilă o realitate socială care avea de suferit în urma persecuțiilor și a disprețului. Alte piese cu teme similare sunt „Rebel Rebel" a lui **David Bowie** și „Walk on the Wild Side" a lui **Lou Reed**.

„Imagine", John Lennon, 1971

„Imagine no possessions/I wonder if you can/No need for greed or hunger/A brotherhood of man" („Imaginează-ți că nu ai avuții/Mă întreb dacă poți/Nu e nevoie de lăcomie sau foamete/Toți suntem frați"). Membrul trupei **The Beatles** își imaginează o lume fără frontiere, războaie, religii și avuții și îi cere publicului să îl susțină pentru ca aceasta să devină realitate. Activist înflăcărat, Lennon a abordat teme ca feminismul, în „Woman is the Nigger of the World", pacifismul, în „Give Peace a Chance", sau lupta claselor, în „Working Class Hero", printre altele.